Ч. 157. Субота 29 (16) липня 1905. Рік XV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостствах на провінциї:
на цілий рік К 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . . . „ —·40
Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік К 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . . . „ —·90
Поодиноке число 6 с.

Вісти політичні.

До ситуациї на Угорщині. — По з'їзді на фіньских водах. — Наслідки замаху на султана. — Росийско-японьска війна.

Положенє на Угорщині стало вже давно безвихідне, але тепер доходить до того, що остаточно цілий заколот мусить сяк чи так рішити ся. А здає ся, що на то нема иншого способу, як лиш сила, бо скоро всї маґістрати на Угорщині будуть так робити, як будапештеньский, то остаточно машина державна таки буде мусїла станути і без ужитя сили не обійде ся. З Будапешту доносять тепер, що маґістрат ухвалив на вчерашнім передполудневім засїданю на внесенє віддїлу скарбового складати добровільно вплачені податки в институциї фінансовій, котру визначить репрезентация столицї і не приймати вплачуваних наперед податків.

Кошут оголосив статю взиваючу лїберальну партию, щоби прилучила ся до сполученої опозициї а часописи доносять, що дїйстно богато членів лїберальної партиї виступить з неї. Президент посольскої палати Юст постановив вислати ґратуляциї в день цїсарских уродин просто до цїсарскої канцеляриї а не складати їх на руки правительства, котрого не признає.

Межи нїмецкою а француcкою пресою завів ся тепер спір о то, хто дав почин до з'їзду монархів на фіньских водах. Французи доказують, що почин вийшов від цїсаря Вільгельма, котрий хотїв позискати собі Росию і відтягнути від Франциї, а берлиньскі ґазети обстають при тім, що то сам цар забажав стрітити ся з цїсарем Вільгельмом і висказав се бажанє нїмецкому амбасадорови а той остаточно довів царске бажанє до сповненя.

Здає ся, як коли-б наслїдки з'їзду монархів на фіньских водах зачинали вже показувати ся. З'їзд той викликав передовсїм велике занепокоєнє в Анґлїї і Франциї, бо уважають єго мов би відповідю на союз Франциї з Анґлією. Особливо прикре враженє зробив той з'їзд у Франциї, бо зачинають вже передвиджувати, що готові стратити або може навіть вже й стратили в Росиї союзника против Нїмеччини. Побоюють ся того тепер тим більше, що Франция заанґажувала ся в Росиї величезними капіталами — 9 мілїярдів! Не без докучливого дотепу пише длятого берлиньска „Voss. Zeitung": Франция буде мусїла залицяти ся тепер до Берлина, щоби уратовати своїх девять мілїярдів, позичені Росиї якраз на то, щоби увільнити ся від Берлина!

Та й на внутрішні відносини в Росиї зробив вже згаданий з'їзд свій вплив. Здаєсь, що цар і верховодячі в Росиї круги під впливом того з'їзду відзискали знову відвагу і енерґію а в Росиї зачинає ся знову давна господарка. З Петербурга доносять іменно, що ґен. Трепов видав розпорядженє, заказуюче всякі конґреси, з'їзди і публичні збори в цїлій державі. Власти поліцийні мають списувати участників зборів, а відтак розвязувати їх хоч би й силою Ну, скоро так дальше піде, то о якійсь конституциї або хоч би й о яких небудь реформах не буде могло бути вже й бесїди. Атже вже тепер розійшла ся в правительственних кругах в Петербурзї чутка, що проєкт конституциї Булиґіна відрочено на час необмежений. Ну, за тим проєктом нема чого жалувати; але се було би характеристичне, як би се був початок застановленя всяких реформ.

Слїдство в справі замаху на султана видало дивні наслїдки. Пригадуємо тут, що ми ще 7 с. м. нотували сензацийну вість з Їлдіс-Кіоска, в котрій було сказано, що султан нездужає тяжко, що омлїває та що занедужав брат султана і можливий наслїдник престола Решід-бей. Рівночасно говорило ся о якихсь інтриґах против того Решіда. Отже тепер доносять, що в наслїдок слїдства переведеного в справі замаху арештовано Решіда-пашу і замходять ся турецкі пашi і неодин небезпечний паша, що ще рік тому назад мав то щастє цїлувати руку свого володїтеля, сидить нинї далеко на заточеню в Малій Азиї! Тут справдї має значінє найвисша постанова віри корану: „Аллах іл Аллах, Могаммед ілиг Аллах! а падишах длятого гадає собі: Я султан Абдул Гамід II., а ви лиш мої покірні раби!

З релїгійного житя Турків.

1. Селямлик, рамазан і байрам.

(Конець).

Місяць рамазан кінчить ся тридневним сьвятом, що називає ся байрам. Турки називають єго також шекер-байрам („шекер" значить „цукор", бо єсть звичай їсти того дня множество солодких річий і роздавати собі взаїмно цукорки). Турки то великі любителї ласощів і то не лиш женщини але й мужчини. Так н. пр. люблять дуже їсти лукум т. є. мішанину найкрасшої питльованої муки з цукром, водою і міндалами. Хто сего дня зайде до турецкого дому, дістає цїлу коробку тих ласощів, а з Їлдіс-Кіоска розсилають їх таки цїлими возами. Для високих турецких достойників і офіцирів має се сьвято ще особливе значінє: їх, бачите, запрошують тодї до Їлдіс-Кіоска на послїдний іфтар і они дістають тут на десер не лиш шекер, але також і мішочок повен золотих гроший. Якось позаторік стала ся була притім така комічна історія: Коли увійшли слуги з золотими тацами до сьвітлицї, щоби роздавати мішочки, встав давнїйший великий везир, Кічік-Саід-паша, славний із своєї ощадности, і заявив в імени всїх прочих, що они зрікають ся сего року дарунку в користь якихсь добродїйних цїлий. Можна собі представити, як поспускали носи всї присутні і не один стиснув кулак із злости та, як би був міг, то валив би був ним таки зараз на місци найпершого достойника держави.

Турки мають два сьвята байраму. Перший з них кінчить місяць рамазан, а розпочинає місяць шаувал, другий — коурбан-байрам або жертвенний байрам буває около 70 днів пізнїйше (під конець марта) і єсть релїгійним торжеством, що обходить ся на памятку жертвуваня Ісаака. Сего дня єсть в Константинополи такий звичай, що кождий батько родини ріже вівцю на жертву і від того то назва „жертвенний байрам". То мусить робити також і султан яко каліф або найвисший духовний достойник і голова магометаньскої віри. В иншій палатї в Долма-Баґдже сходять ся всї міністри, достойники і пашi. На серединї єсть уставлений трон. Вносять прекрасного баранчика з позолоченими рогами і султан зачинає єго різати золотим ножем; відтак дорізують єго вже звичайним. Опісля відбуває ся дивна церемонія цїлованя руки. Насамперед приходить шейх-ул-іслам, себ то турецкий папа, обнимає єго і цїлує, відтак цїлують по черзї всї прочі. Цїлують — після ранґи і достоїньства — або в руку або в край одежі. Хто же попав в неласку, тому не вільно цїлувати а падишах дає єму лиш неласкаво знак, щоби собі ішов. Ті, що сидять того дня на ґалериї в сьвітлици — по шість люда з кождої амбасади — мають длятого найлїпшу нагоду пізнати, хто з ходом року попав в неласку.

Тота церемонія показує досить наглядно насильного володїтеля, тирана, котрий хоче показати народови, в якім гіркім рабстві знаходять ся турецкі пашi і неодин небезпечний

2. Турецка добродїйність.

То лежить вже в натурі чоловіка і Сотворитель сьвіта поклав то в душу людий, щоби они одні другим помагали. Видимо прецї, що навіть німі сотворіня взаїмно собі помагають. Мурашки які маленькі, а спільними силами беруть ся двигати в десятеро більшу і тяжшу від себе галузку; їх муравлиско то нїби цїла держава удержувана спільними силами тих комашок. Щось подібного, але в ще більшій мірі видимо й у пчіл, де вже можемо й розпізнати якийсь подїл працї. Та й люди вже від найдавнїйших часів мусїли собі взаїмно помагати, бо сего вимагало удержанє їх роду. Але взаїмна поміч то ще не добродїйність, то лиш спільний інтерес, котрий містить ся коротко в словах: ти менї, я тобі. Ся засада ужита в добрій цїли значить дружбу, ужита в злій цїли значить ворогованє. А добродїйність не знає ворогованя.

Коли люди почали осїдати і лучити ся в громади й держави, почали заразом обезпечувати й свою працю та єї плоди з тої простої причини, щоби могли з тих плодів користати. З осїдком людий зродила ся й засада: „Не ро-

кнено в палаті положений близько Стамбула, де свого часу сидів замкнений султан Мурад. Решід має тепер 62 літ. Круги двірскі обжаловують єго о участь в заговорі против султана, взглядно о то, що він знав о приготовленім замаху на султана. Шефа поліциї в Стамбулі Фемі-пашу засуджено на вигнанє.

Японці забрали вже цілий Сахалін. З японьскої головної кватири доносять тепер урядово з Токіо, що армія сахалїньска дня 24 с. м. розпочала висідати на остров коло Алкови, не стрітивши нїякого опору. Адмірал Катасака, командант ескадри висланої на північ, доніс, що єго ескадра супроводила транспорт войска. Друга ескадра, вислана під проводом адмірала Дева, рекоґноскувала побереже, а відтак задержала ся коло Александровска, столиці острова. Моряки вийшли на беріг, а не стрітивши нїгде опору, обсадили місця потрібні до висадженя войска. Войско вийшло відтак на беріг, а моряки вернули на кораблї. Неприятель спалив місцевости Пуміна і Анкова. Александровска не підпалено. Японьску фляґу вивішено на ґуберніяльнім будинку і иньших домах. Японці не мали ніяких страт.

Здає ся, що Росияни побоюють ся вже облоги Владивостока, бо начальний командант сеї кріпости видав вчера приказ, щоби всі особи, належачі до войск портових або морских, котрі тепер знаходять ся в районї кріпости, в тім також і залоги перебуваючих в порті кружляків, стояли під командою начального команданта кріпости. Командант порту єсть безпосередним товаришем команданта кріпости і видає в порозуміню з ним всякі зарядженя що до маринарки.

Новинки.

Львів, дня 28 липня 1905.

— Іменованя і перенесеня. Є. В. Цїсар іменував старшими радниками скарбу: радника скарбу і інспектора податкового Івана Носкевича та радників скарбу: Михайла Осаду, Івана Скублицкого, Франца Памулу, Августа Пивиньского і Адольфа Мяновского. — П. Намістник перенїс концепіста санїтарного дра Романа Серковского з Богородчан до Вадовиць.

— Нещаслива пригода. В касинї войсковім в Перемишли підчас робленя маси до запусканя підлоги, вибухла терпентина і запалила цїлу кухню, в котрій було двоє дїтий послугачки Амброжик. Хлопець 10-лїтний згинув на місци, а 12-лїтну дївчинку відвезено до шпиталю, де она до кількох годин померла. Вояки, що прибігли на поміч горіючим дїтем і гасили огонь, попекли ся також дуже.

— Пекарня, яких мало і можлива хиба лиш в нашім галилейскім Львіградї. Ото один із вояків поліцийних, що роблять службу в улици Замарстинівскій, добачив від кількох днів, що в пекарни в домі під ч. 22, дїти властительки тої пекарнї роблять собі перед полуднем суху купіль: порозбирають ся до нага, влазять в корита з мукою і качають ся в нїй довший час. Властителька пекарнї очевидно не купує муки дїтем на купіль і так само певно не висипає єї по купели до каналу. Але львівский народець байдужний і терпеливий, нехай же нажре ся хороби за свої гроші.

— Небесні птиці. Від коли настав страйк робітників, позлїтало ся до Львова множество „небесних птиць“ — хоч вже й перед тим було їх подостатком — щоби тут в часах заколоту користати з нагоди і облекшати мошонки жителям Львова та й запратувати все, що лиш би дало ся. Того рода волоцюгів можна побачити тепер на кождім кроці: они не мають нї хати, нї роботи, нї орють, нї збирають, але якось жиють в сьвітї; сплять на улици під каменицями або ще вигіднїйше де на лавках в парках, їдять і пють по шинках, доки їх не викинуть, а крадуть, що лиш де дасть ся. Одна з таких птиць женьского роду обікрала возьного з асекурацийного товариства „Днїстер“, забравши єму річи з дїтий. Поліция зробила обляву на тих людий і замкнула кільканайцять з них до своїх арештів.

— Характеристичне для наших відносин. Реальна школа в Тернополи мала з кінцем минувшого шкільного року 351 учеників, з котрих було 89 римо-католицкого обряду себто Поляків, 54 греко-католицкого обряду, значить ся Русинів і 204 жидів. Жидів, що підготовляли ся до технїчного, промислового і торговельного фаху в реальній школї в Тернополи було отже майже два рази тілько, що Поляків і Русинів разом. В виду такого факту хто горює? Тут не потреба богато говорити, бо самі числа аж надто виразно говорять.

— Втеча кримінальника в скрини. В Субен в долїшній Австриї єсть кримінал, де замикають виновників засуджених на тяжші кари і там був замкнений якийсь Лянґ засуджений за розбій на 14 лїт. Отже той Лянґ придумав собі при помочи таких самих товаришів, як він, оригінальний спосіб втечи з кріміналу. Фабрика молитовників Пустета дає роботу для арештантів переплетників в тім заведеню і що суботи пакують готові книжки до скринь та відвозять до Шердінґ. В одній з таких скринь постановив Лянґ втечи. При помочи своїх товаришів зладив він собі одну скриню так, що она з одного, вузшого боку отвирала ся. Той бік був незначно так прибитий на завісах, що его можна було отворити а із середини придержати шнурком. Лянґ приготовив ся також до дороги, забравши сурдут надзирателя робіт і зладивши собі ранець, в котрім крім харчу на дорогу, мав ще всїлякі річи забрані фірмі Пустет, вартости около 100 корон, довгий острий ніж, долото і т. п. Треба ще лиш було влїзти до скринї. В тій цїли товариші, що мали відставляти роботу, нїби то забули листи до фабриканта, а коли дозорець арештантів вернув по него, Лянґ влїз до скринї і замкнув ся в нїй. Другі арештанти підняли скриню і поставили єї на віз. Штука була би удала ся, але один з арештантів, що знав о всїм, добачив, що один бік скринї якось добре не пристає і боячись, щоби се не зрадило его товариша, став порати ся коло скринї і єї поправляти. Як-раз се звернуло увагу дозорця на скриню, він придивив ся її близше та викрив в нїй кримінальника, котрого зараз видобуто звідтам і заковано в кайдани.

би другому, що тобі не мило“ а з того вийшли й правні звичаї і кари за нарушенє тих звичаїв. Аж значно пізнїйше, коли вже люди дійшли до певного степеня культури і цивілїзациї, почала виробляти ся засада: „Роби другому то, що тобі мило“, а з тою засадою зродила ся й любов ближнього. Випливом любови ближнього були завсїгди й суть ще нинї ті змаганя і закони, котрі поставновляють давати другим поміч в потребі та усувати всї ті кривди, які бувають наслідками нашого недостаточного ладу суспільного або бодай робити покривдженим хоч би лиш від самої природи якусь полекшу.

Від любови ближнього треба відріжнити милосердиє, котре єсть так сказати би випливом людского еґоїзму. Коли видимо якогось бідного, якогось калїку, то вид єго робить на нас неприятне вражінє; мимо волї переносимо ся тоді в стан такого чоловіка і відчуваємо єго нещастє так, як би то було наше. Щоби позбути ся того вражіня, стараємо ся помочи другому в єго нещастю, щоби тим способом учути пільгу в собі самих. Любов ближнього єсть висша від милосердия а ту висшість надав їй аж божественний основатель християньскої віри, Ісус Христос. На тій християньскій любови ближнього опирає ся і християньска доброди́йність, котра наказує робити добре ближнім не задля якоїсь нагороди тут на земли, лиш задля самого добра.

Але хибно було би гадати, що добродійність взагалї єсть прикметою виключно лиш самих християн; єї стрічаємо також і у магометан і то в такій мірі, що нам приходить ся аж єї подивляти. Треба однакож мати й то на увазї, що магометаньска віра основуєсь на вірі жидівскій і християньській, отже й не одно собі з них присвоїла. Єсть звичайно погляд, що магометани уважають християн за невірних; се не зовсїм вірно. То лиш фанатизм научив магометан уважати християн за невірних. Але фанатизм і деинде викликує велику ріжницю та робить роздори між людьми. Хибаж не видимо того, що й у християн многі віроісповіданя ненавидять себе взаїмно, хоч они всї християньскі. А коран робить виразно ріжницю межи вірними а невірними і до вірних зачисляє не лиш ісповідників ісламу, але також і жидів та християн, що вірять в одного Бога і суть учениками тих пророків, котрих Аллах перед Магометом прислав; всїх инших уважає він за невірних.

Коран то книга, в котрій містить ся вся наука Магомета, і она подїлена там на 114 розділів або глав, званих по арабски „суре“. Отже в 4 суре сказано: „Хтож має лїпшу віру, як той, що зовсїм віддає ся Богу і держить ся ісповіди правдивого віруючого Авраама?“ А дальше каже ся: „О ви віруючі, вірте в Бога, єго посланника і єго письма, яке обявив своїм посланникам і в письма, які обявив ще перед тим“. Наконець в суре, що зачинає ся від слів Аль Аякаф, каже Магомет виразно, що він єсть третим пророком, котрий ублагороднену Мойсеєм і Христом людскість має вести до дальшої совершенности. Отже в тім коранї або науцї Магомета говорить ся також дуже часто й про любов ближнього та випливаючу з неї добродійність. Ось кілька примірів того:

(Суре 2.) То не побожність, чи ви звернете своє лице на вхід чи на захід; ні, то побожність, коли віримо в Бога і судний день і в ангелів, в книгу (коран) і пророків, і коли охотно віддаємо своє майно своякам, подорожному і просячим; коли увільняємо плїнників, відмавляємо свою молитву, шануємо заключену угоду, коли єсьмо терпеливі в горю, в шкоді і в часї нужди. — Добрі слова і лагідність лїпші, як кинені комусь окрухи. О, ви віруючі, не нищіть своїх датків докорами та неласкавостию. Чоловік такий подібний до ріняка в порозі, на котрий дощ паде. Але він остаєсь твердий. Але тоті, що віддають свої датки ради Бога і з сили своєї душі, то як город на горбі, на котрий паде дощ і він приносить подвійні плоди. А коли дощ не паде, то єго зрошує роса. — Бог видить ваше дїло. Коли хто в потребі, то заждіть єму на сплату довгу і зробіть єму пільгу в сплатї. Коли єму даруєте єго, то добре зробите. (Суре 3.) Не скорше знайдете ласку, аж дасьте милостиню з того, що любите. Маєте стати народом, що напоминає до лїпшого, лиш справедливе наказує а не допускає до негідного. Стреміть ревно до того, щоби вам Господь простив, і до раю, котрий так великий, як небо і земля та призначений для тих, що богобоязливі, що в радости і горю дають милостиню і гнів свій здержують та прощають людем. Скупарям то, що они набули через свою скупість, в день воскресеня повісять на шую.

(Суре 4.) Шануйте своїх родичів і свояків, будьте добротливі для сиріт і бідних, для ваших сусідів, чи близьких чи далеких, для ваших приятелів, для подорожних і невільників. Бог не любить гордих і чванливих. Ті, що дають своє майно лиш тоді, коли їх люди видять, ті мають чорта за товариша, а він злий товариш.

Із сих кількох примірів видимо аж надто добре, як учить коран любови ближнього і випливаючої з неї добродійности, а таких примірів далось би із 114 суре ще більше призбирати. Та й неодин християнин міг би з того богато научити ся. А як показує практика? Орґанізована добродійність у Турків так звела ся, що стала ся скорше жерелом нужди як добродійства. Після корана пята часть добичи з війни має бути призначена для Бога і єго посланника, значить ся для мошей і богоугодних цїлий. Побожні ісповідники пророка

— **Убите 14 дівчат.** Як доносить „Южний Край“, під селом Александрівкою в пов. богодухівскім київскої ґубернії сповнено страшний злочин. 15 дівчат, що працювали в дворі, одержавши свої зарібки, які виносили разом около 150 рублів, пішли на нічліґ під стіжок. Рано 14 з них найдено убитих. Показало ся, що убили їх для грабежи 3 наймити з того двора, де робили дівчата. Злочин вийшов на яву, бо одну дівчину висадили дівчата на стіжок, давши її гроші до переховку. Дівчина, що була сьвідком зьвірского злочину, пізнала убийників і зрадила їх жандармериї.

Телеґрами.

Вашінґтон 28 липня. (Б. Райтера). В дипломатичних кругах зачувати, що бар. Комура обняв уряд посередника мирового лиш під слідуючими услівями: Заким розпічне ся конференция, мусить бути затягнена японьска позичка, щоби можна вести дальше війну на случай, коли би переговори розбили ся; Сахалін мусить бути обсаджений, марш на Владивосток розпочатий і видана битва в Манджурії.

Вашінґтон 28 липня. Б. Райтера доносить: В добре поінформованих кругах зачувати, що Японія жадає признаня Владивостока за порт неутральний, а в заміну за то готова не робити кріпости з Порт Артура.

Вашінґтон 28 липня. (Б. Райтера). Остаточно постановлено, що повновластники мирові обох сторін відпливуть дня 5 серпня рано на двох кружляках з Ню-Йорку, будуть в Ойстер-Бай сьнідати у Рузвельта а по полудни відїдуть до Порсмес в удільній державі Ню-Геншір, де прийдуть дня 7 серпня.

Ойстер Бай 28 липня. Бар. Комура і японьский посол Такагіра прибули тут нині рано і по сніданю у президента Рузвельта вернули вечером до Ню-Йорку.

Петербург 28 липня. Міністер справ внутрішних застановив видавництво ґазети „Новости“ на два місяці.

Християнія 28 липня. На засіданю стортінґу предложило правительство вчера по полудни проєкт в справі приготовленя народного голосованя над знесенєм унії з Швециєю. Голосованє має відбути ся 13 серпня о 1 годині з полудня після ліст виборчих, уложених для послідних виборів до стортінґу і в той сам спосіб як ті вибори. Особи, котрі вже по тих виборах набули право виборче, повинні самі зажадати вписку на лісту виборчу. На картках виборчих може бути виписане лиш „так“ або „ні“. Вислід голосованя має бути як найскорше, о скілько можна телеґрафічно поданий до відомости департаменту правного. Відтак повідомить правительство безпроволочно стортінґ о загальнім висліді голосованя. Повисший проєкт правительства передано окремій комісиї, котра сейчас приступила до наради над ним.

НАДІСЛАНЕ.

— **Робітня знарядів рільничих Івана Плейзи в Турці** під Коломиєю, потребує 200 штук **гряділів** до плугів. Материял має бути сухий, дубовий або буковий, довгота гряділя 2 метри, грубість в кантах 3—4 цалі В. П. стельмахи зволять ласкаво надіслати мені умірні ціни за штуку під адресою **І. Плейза в Турці** під Коломиєю.

призначували крім того якусь часть свого майна на ту саму ціль ще за житя або й в своїй послідній волі. Так призбирали ся через сотки літ величезні богатства, маєтности, звані в а к у ф (побожні і добродійні фондациї), установлені або на основі закона, або на основі звичаєвого права. Оба роди вакуфів служать або виключно до удержаня мошей або призначені на добродійні цілі. В новіших часах перейшли они майже лиш в хитру фінансову спекуляцию, а то ось як:

Той, хто призначає якийсь ґрунт на вакуф, має необмежене право установляти ціль своєї фондациї після своєї вподоби. Так само має він повну свободу вибирати для них завідателя: він може установити управителем або самого себе, або свої діти, або й найблизшого свояка, а навіть в їх користь установити для управи вакуфів постійне наслідство. Фондаторови вакуфа може розходити ся о то, щоби єго маєтности не сконфісковано, або щоби єго наслідники не розтратили майна, отже він установляє, що з єго маєтности має якась часть, звичайно 10 або й 15 процент дійстної вартости, іти на вакуф; що до остатної части він не робить ніякого розпорядженя, лиш установляє якогось управителя, о котрім мовчки припускає ся, що він і ту остатну часть ужиє на вакуф, тимчасом той управитель користає сам з найбільшої части ґрунту, котрий ніби то призначений на вакуф. Надужитя в адміністрациї вакуфів міг викрити хиба лиш новий управитель, а що того ніколи не бувало, то могли діяти ся великі надужитя. Через то, що маєтність, призначена хоч би лиш в малій части на вакуф, була вільна від податку, то держава не могла вже стягати податку і тратила, а управитель забирав всї доходи. Так було аж до 1870 р., хоч держава законом з того року забезпечила собі право надзору, котре бодай в деяких случаях дає можність відділити вільні від податку доходи від доходів оподаткованих.

У вакуфах, основаних на праві звичаєвім, розходить ся звичайно о то, щоби мошея купила якийсь ґрунт; она платить тоді лиш дуже маленьку часть, а властитель остаєсь тоді на ґрунті й дальше та платить мошеї лиш дуже малий чинш. Всї прочі доходи задержує властитель для себе і може ними свобідно розпоряджати, може всї свої права відступити комусь другому або й передати потомкам в спадщині. Ціль того єсть така, щоби властитель ґрунту, котрий єсть вже вакуфом, увільнив ся від всіляких клопотів податкових, а мошея робить також інтереси, бо може корисно ульокувати свої капітали.

Нині дійшло до того, що майже три четверти управного або й управленого ґрунту в Туреччині єсть вакуф. З того духовного майна служить дуже маленько дійстній добродійности, бо на школи, шпиталі, доми вихованя, на запомогу для бідних і т. п. іде дуже мало. Держава тратить величезні суми податку і біднїє, а инші величезні суми марнують ся знов без цїли і без всякого морального титулу, а в нарід вносить ся звичаї, котрі лиш затроюють давну честність Магометан. Чудо лиш, що то ще не зовсїм удало ся.

Правительство турецке пробовало вже кілька разів змінити сей стан, але всї заходи розбивали о брак гроша та о опір магометаньского духовеньства, котре ставить свої інтереси висше як інтереси держави, хоч зміна вийшла би навіть духовеньству на користь. Від часу вступленя на престол теперішного султана стратила держава яких 20 до 25 міліонів турецких фунтів на податках внаслідок увільненя від податку ґрунтів відданих на вакуф. За то доплачує ще правительство річно по 50.000 турецких фунтів (около міліона корон) титулом видатків на вакуф.

Рух поїздів

важний від дня 1-го мая 1905.

посп.	особ.	**Приходять до Львова**
		в день
	6·00	З Кракова, Відня, Сянока, Хирова (ч. Перем.)
	6·10	„ Іцкан, Чорткова, Делятина (ч. Коломию)
	7·00	„ Підволочиск, Бродів (на Підзамче)
	7·20	„ Підволочиск, Бродів (на гол. дворець)
	7·29	„ Лавочного, Борислава, Калуша
	7·50	„ Рави рускої, Сокаля
	8 05	„ Станиславова, Жидачева
	8·15	„ Самбора, Сянока, Хирова
	8·18	„ Яворова
8·40		„ Кракова, Відня, Любачева, Хирова
	8·50	„ Кракова, Відня, Хирова (ч. Перем.)
	10·05	„ Коломиї, Жидачева, Потутор
	10·35	„ Ряшева, Ярослава, Любачева
	11·45	„ Лавочного, Калуша, Стрия, Борислава
	11·55	„ Підволочиск, Гусятина, Копичинець
1·30		„ Кракова, Відня, Сянока, Хирова (ч. Пер.)
1 40		„ Іцкан, Чорткова, Калуша, Заліщик
	1·50	„ Самбора. Сянока, Стрілок
2·15		„ Підволочиск, Бродів, Грималова (на Підз.)
2·30		„ Підволочиск, Бродів, Грималова (гол. дв.)
	3·45	„ Тухлї (15/6 до 30/9), Скольього (1/5 до 30/9)
	4·32	„ Яворова
	5·00	„ Белзця, Сокаля, Рави рускої
	5·15	„ Підволочиск, Гусятина, Заліщик (на Підз.)
	5 25	„ Кракова, Відня, Хирова
	5·45	„ Іцкан, Жидачева, Калуша
		в ночи
	9·10	З Іцкан, Потутор, Чорткова
	9·20	„ Самбора, Хирова, Ясла
	9·50	„ Кракова, Відня, Сянока, Хирова
	10·20	„ Підволочиск, Бродів, Скали (на Підзамче)
	10·20	„ Підволочиск, Бродів, Скали (гол. дворець)
	10·50	„ Лавочного, Калуша, Дрогобича
12·20		„ Іцкан, Жидачева, Заліщик
2·31		„ Кракова, Ясла, Хирова

посп.	особ.	**Відходять зі Львова**
		в день
	6·15	До Іцкан, Потутор, Чорткова
	6·30	„ Підволочиск, Бродів, Гусятина
	6·43	„ Підволочиск, Бродів, Гусятина (з Підз.)
	6·55	„ Яворова
	7·30	„ Лавочного, Калуша, Дрогобича
8·25		„ Кракова, Відня, Любачева
	8·35	„ Кракова, Сянока, Відня
	9 00	„ Самбора, Стрілок, Сянока
	9·20	„ Іцкан, Калуша, Делятина
	9·23	„ Підволочиск, Бродів (з Підзамча)
	10·55	„ Підволочиск, Бродів, Грималова
	11·10	„ Белзця, Сокаля, Любачева
	11·15	„ Підволочиск, Бродів (з Підзамча)
	2 55	„ Лавочного, Калуша, Дрогобича
	4·10	„ Ряшева, Любачева, Хирова
	4·15	„ Кракова, Відня, Сянока
	4·20	„ Самбора, Хирова, Сянока
	5·50	„ Коломиї, Жидачева, Керешмезе
	5·58	„ Яворова
		в ночи
	6 25	До Лавочного, Калуша, Дрогобича
	6·35	„ Кракова, Відня, Хирова
	7·30	„ Рави рускої
	9·00	„ Підволочиск, Бродів
	10·05	„ Перемишля (1/5 до 30/9), Хирова
	10·40	„ Іцкан, Чорткова, Заліщик
	10·55	„ Самбора, Хирова, Сянока
	11·00	„ Кракова, Відня
	11·05	„ Підволочиск, Грималова, Скали
	11·10	„ Стрия, Дрогобича, Борислава
12·45		„ Кракова, Відня
2·00		„ Підволочиск, Заліщик, Гусятина
2·40		„ Іцкан, Потутор, Скали
2 50		„ Кракова, Відня, Хирова
2·51		„ Іцкан, Калуша

Замітка. Час середно-европейский єсть пізнїйший о 36 мінут від часу львівского. Звичайні білети їзди як і всякі иньші білети, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. можна набувати цїлий день в містовім бюрі ц. к. зелізниць державних, пасаж Гавсмана ч. 9.

За редакцию відповідає Адам Креховецкий.

ОГОЛОШЕНЯ.

З друкарнї В. Лозиньского, під зарядом І. Недопада. (Телефона ч. 527).